

*Talaj – növény holobiont komplex – a megismeréstől az alkalmazásig
Budapest – 2021. szeptember 16.*

Növényi holobiont mint koncepció és lehetőség

Kovács M. Gábor

*Eötvös Loránd Tudományegyetem
Biológiai Intézet*

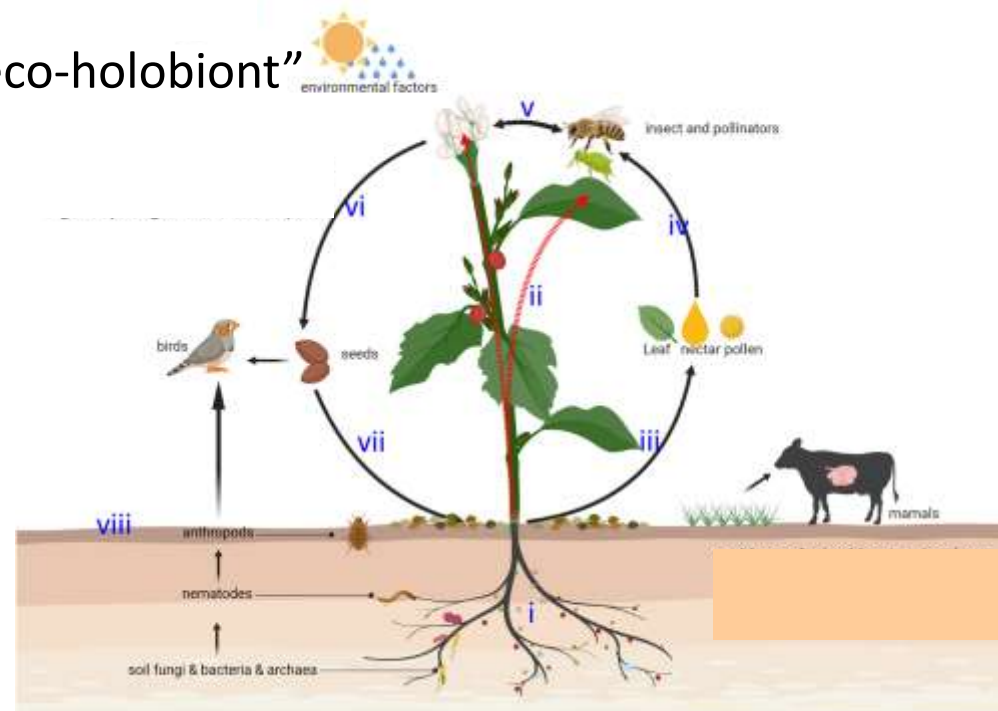
ELKH ATK Növényvédelmi Intézet

ATK NÖVI
NÖVÉNYVÉDELMI INTÉZET

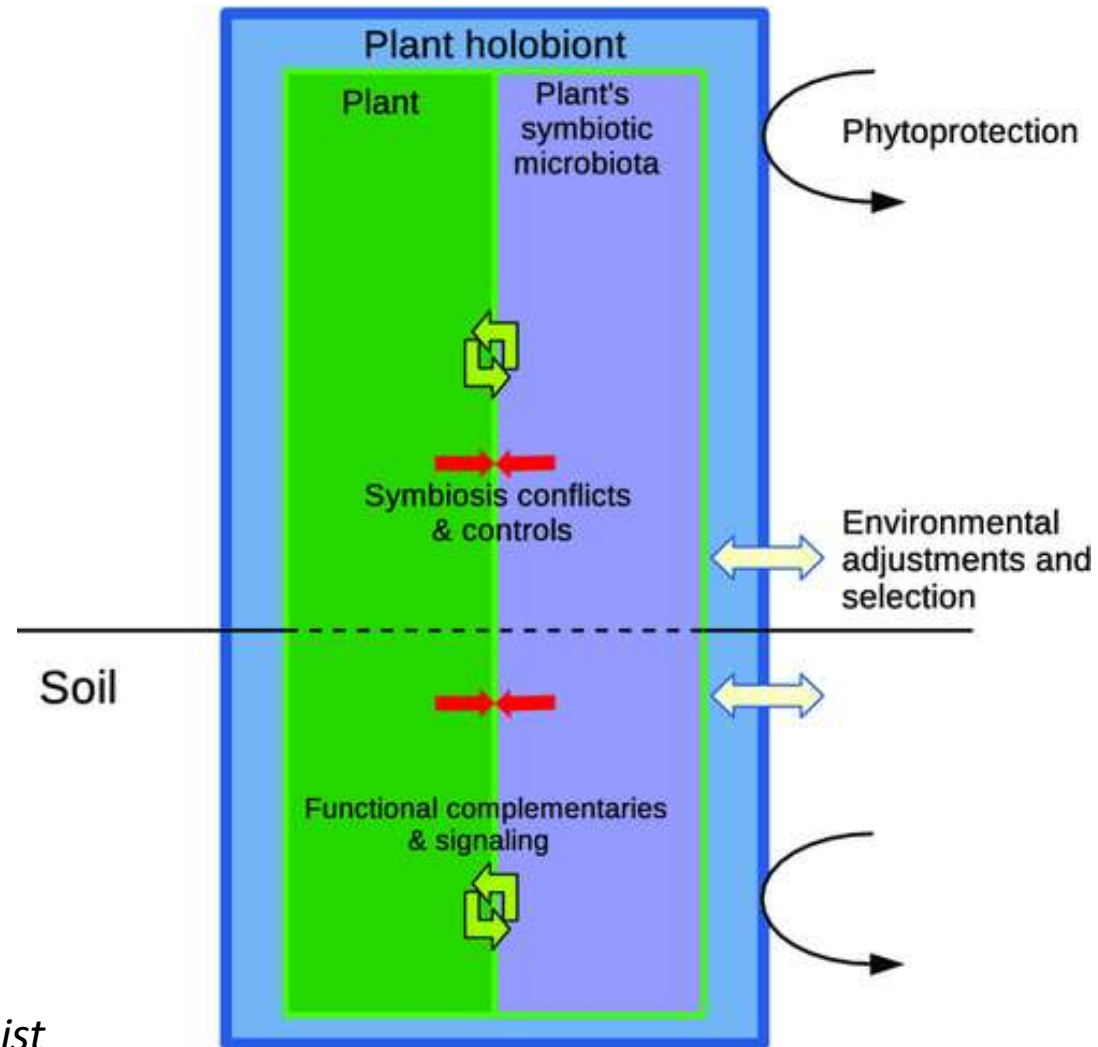
Mi a holobiont?

- egy egyed („gazdaszervezet”) és ennek teljes mikrobiális közössége, mikrobiomja együttesen, egységként
- nincsenek korlátozások – például rendszertani, hatásbeli szempontok
- fogalmi keretrendszer
- mióta?
  - több pont is tekinthető kiindulásnak
  - 2000-es évek eleje
- nagyobb rendszerek, skálák felé – „eco-holobiont”

Növényi holobiont

- egy növény és teljes mikrobiomja
  - patobiom - szimbiom

- egy mérföldkő cikk
Vandenkoornhuyse és mtsai. 2015.
The importance of the microbiome
of the plant holobiont. *New Phytologist*

Növényi holobiont

- egy egység – és így is működik
- sok példa a koncepció elterjedését megelőzően is

Érintett témák

Példák

- megközelítés
- adaptáció
- evolúció

Arabidopsis – modell?

Ökológia-evolúció-termesztésbe vonás

Vizsgálati és mezőgazdasági lehetőségek

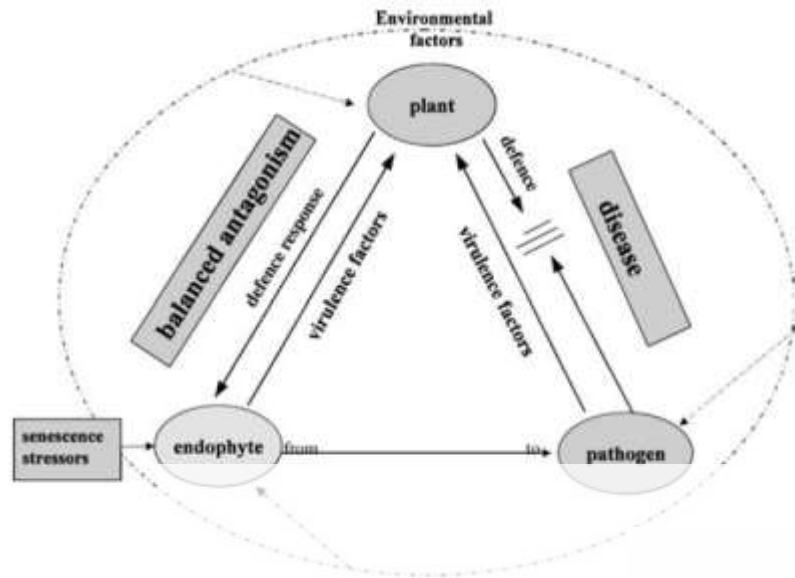
Koncepcionális példa

Endofitonok

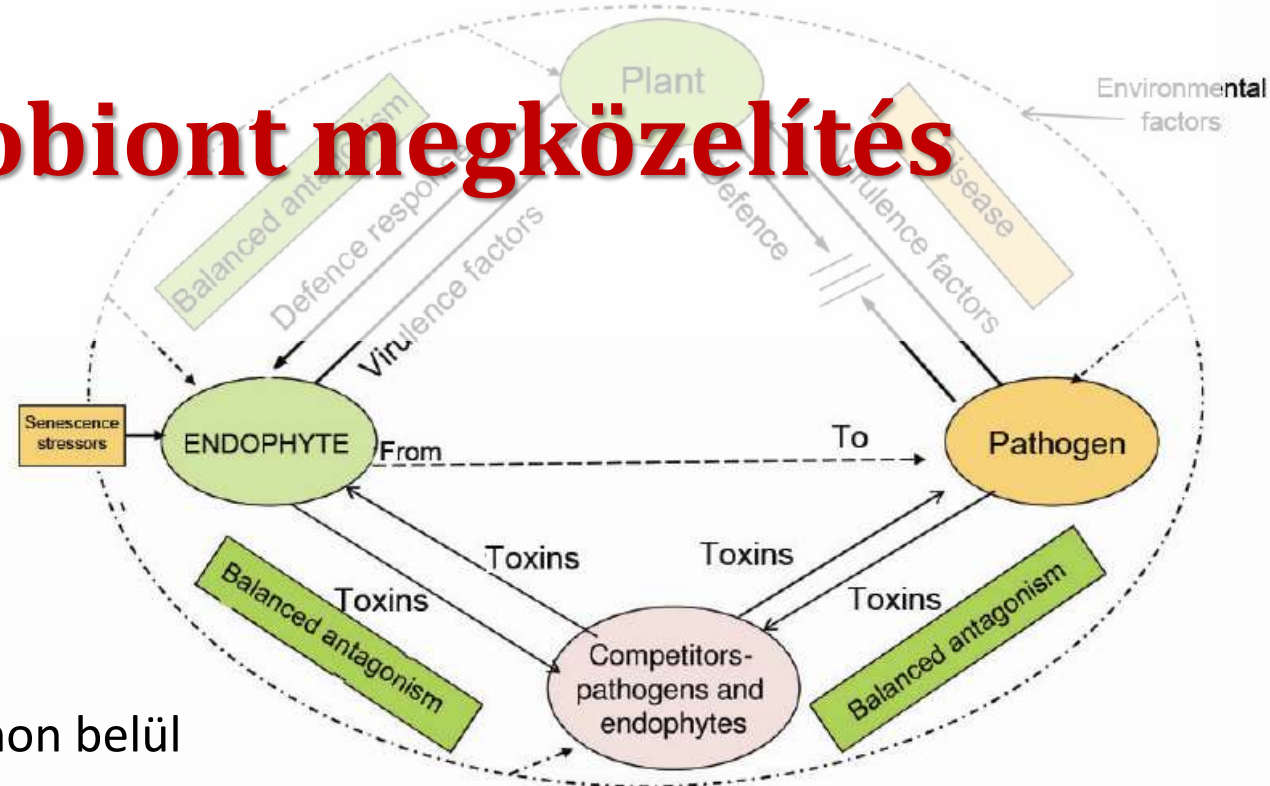
- növényi szövetekben tünetmentesen élnek
- leggyakrabban baktériumok és gombák
- funkciók kérdésesek

Egy fontos értelmezés

Schultz és Boyle 2002:
antagonizmus egyensúlyban
(„balanced antagonism”)

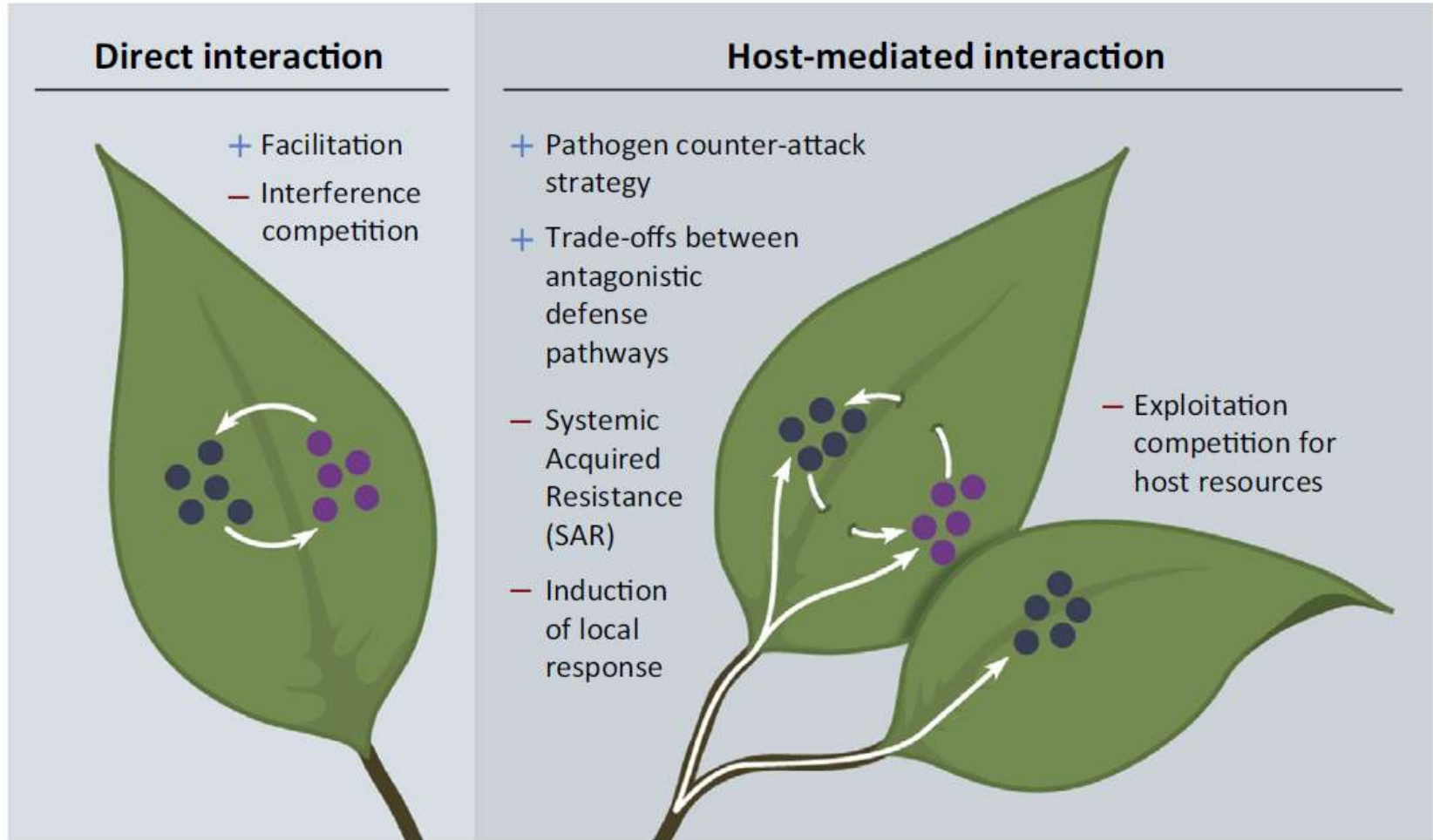
Holobiont megközelítés

Schultz et al. 2015:
+ kompetíció a mikrobiomon belül

Patobiom

- közvetlen és növény közvetítette interakció együttes fertőzéskor

Együttes adaptáció

Együttes adaptáció

- egy fűféle és egy gomba
(*Dichantelium lanuginosum* – *Curvularia protuberata*)
- hőforrások mellől (Yellowstone NP)
- külön-külön már 38 °C felett elpusztulnak
- együtt akár 65 °C-on is túlélnek

Egy harmadik partner: *Curvularia thermo-tolerancia* vírus
(CThTV)

Holobiont adaptáció

- CThTV kell a hőtűréshez!

Marquez et al. 2007. Science

Kölcsönös függések

Arbuskuláris mikorrhiza

- szárazföldi növények döntő többsége képez – sokszor elengedhetetlen
- AM gomba (AMF) – teljes, obligát függés a növénytől
- AMF-ben obligát endoszimbionta baktériumok

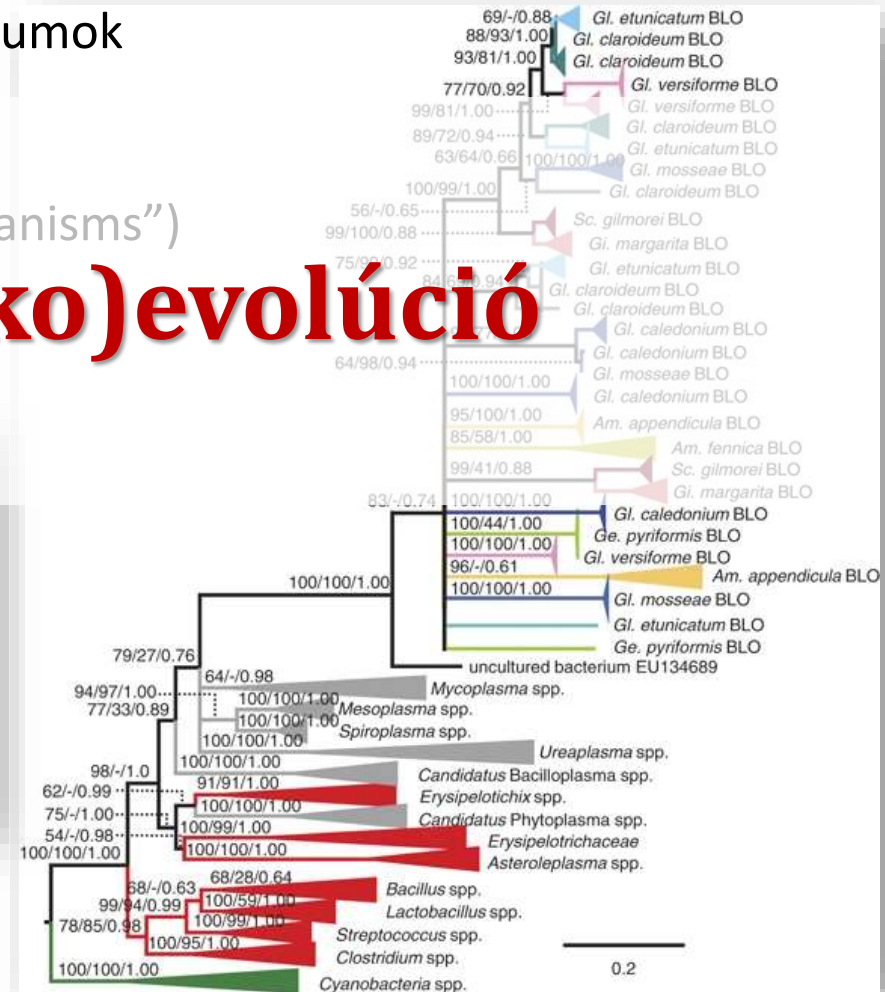
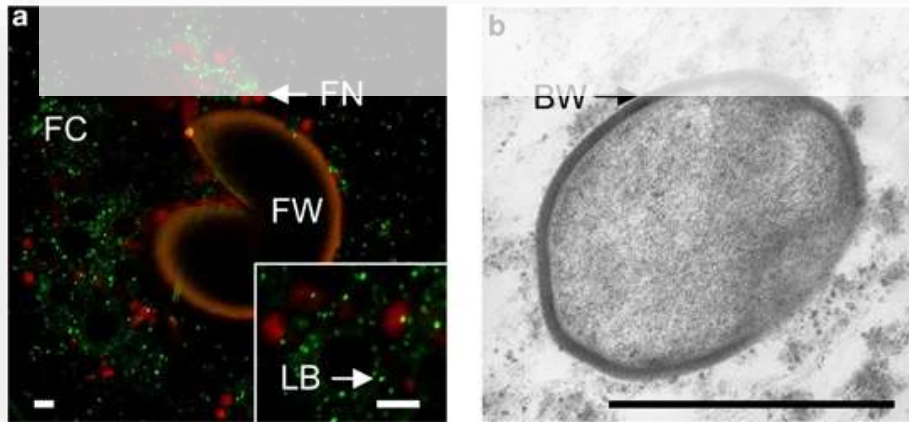
Arbuskuláris mikorrhiza

- szárazföldi növények döntő többsége képez – sokszor elengedhetetlen
- AM gomba (AMF) – teljes, obligát függés a növénytől
- AMF-ben obligát endoszimbionta baktériumok

- külön csoport: BLOs („bacterium-like organisms”)

- AMF-BLO szimbiózis

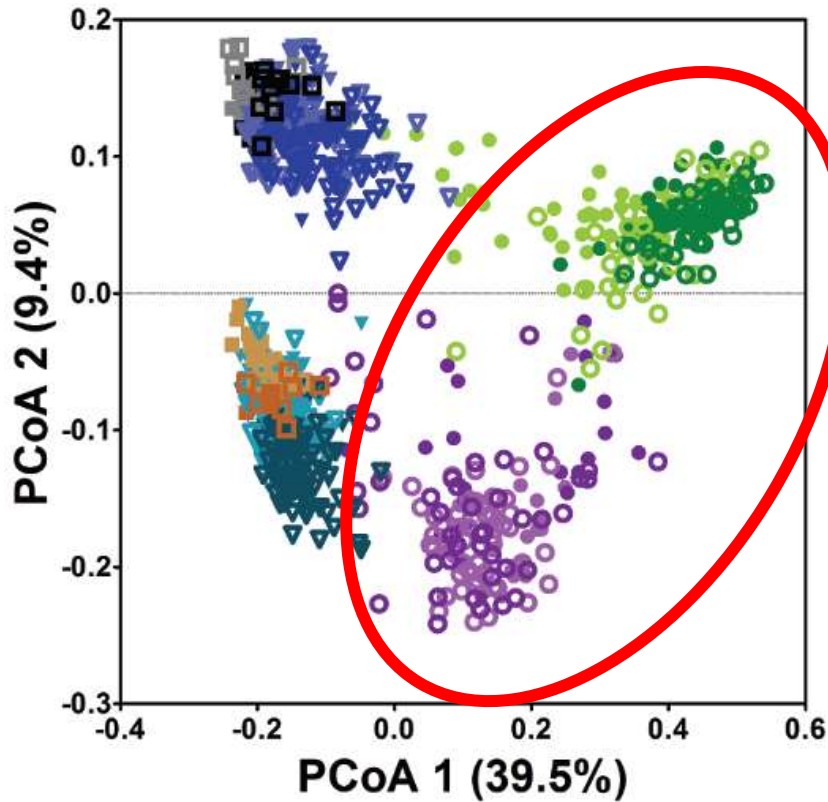
Holobiont (ko)evolúció

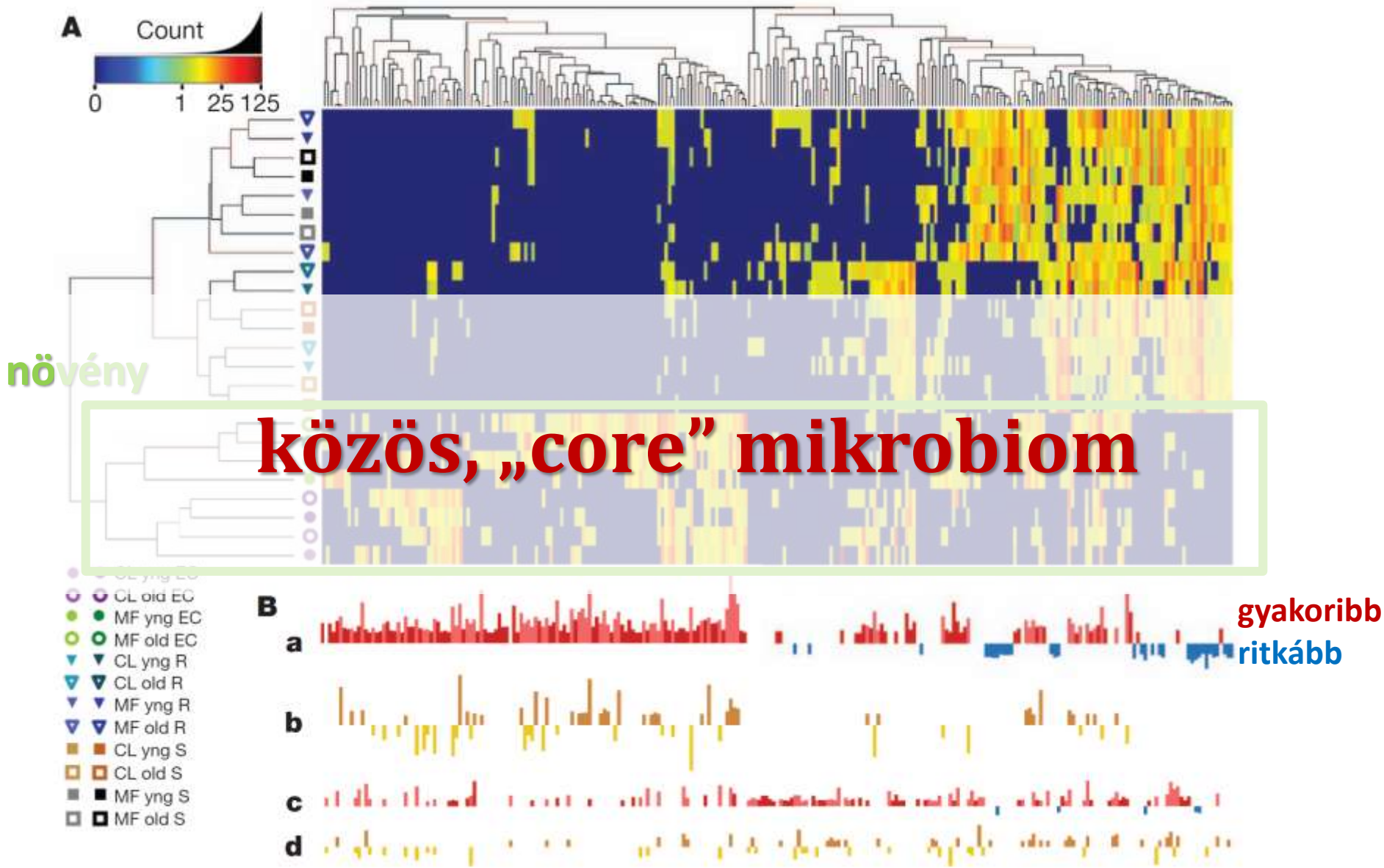
***Arabidopsis* + mikrobiom
mint modell**

Arabidopsis „core” mikrobiom

- talaj, rizoszféra talaj és gyökér vizsgálata
- baktérium közösség vizsgálata

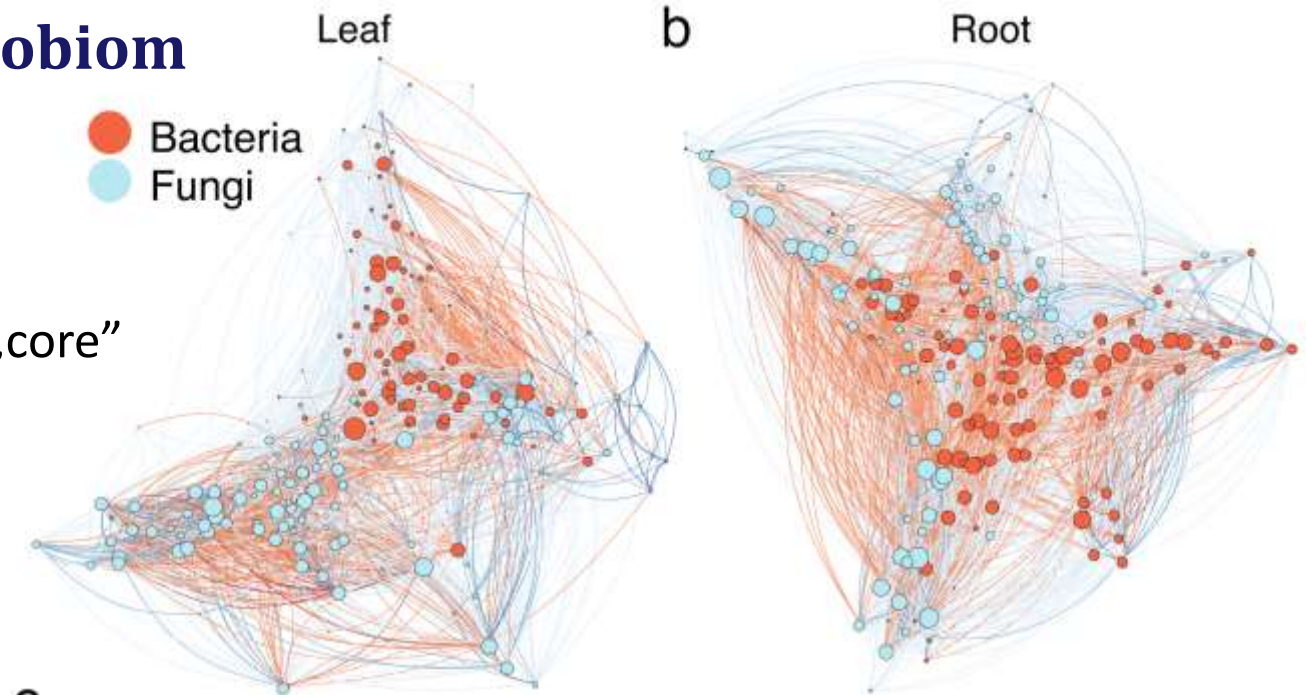
- **növény** vs talaj(ok)
- egyes baktérium csoportok minden növényben

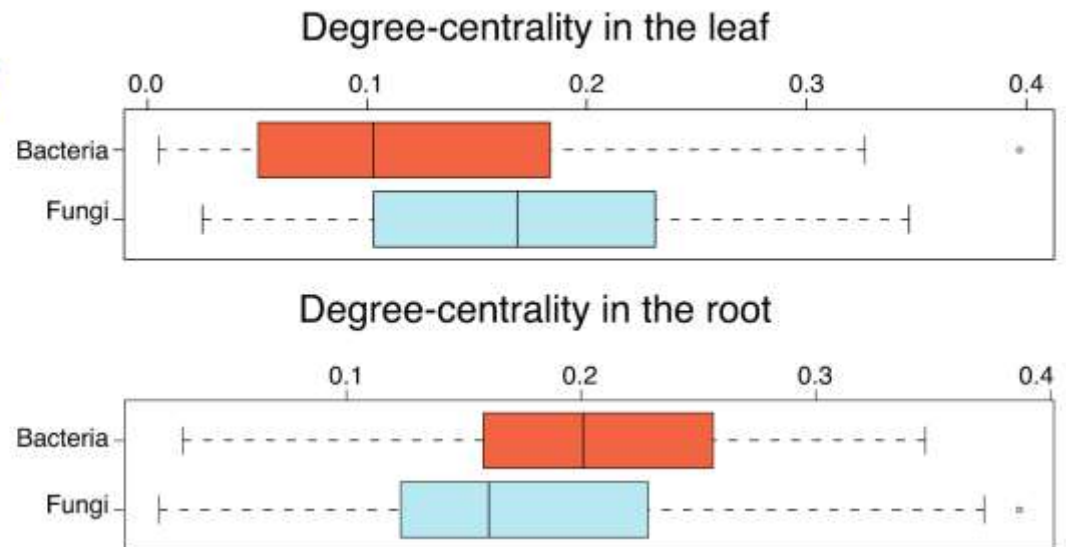

Arabidopsis mikrobiom

- levél is
- gomba is
- hasonló eredmény – „core”

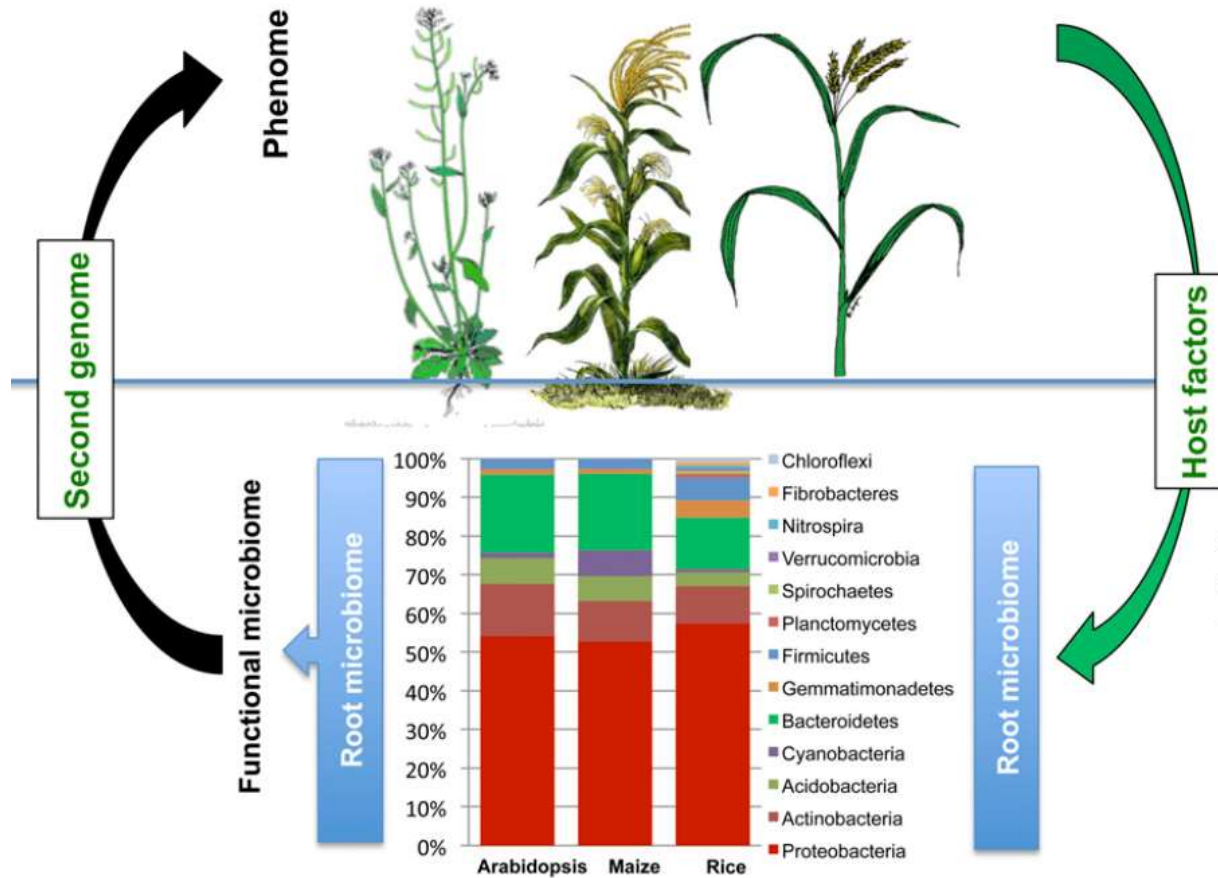

C

Arabidopsis – lehet modell?

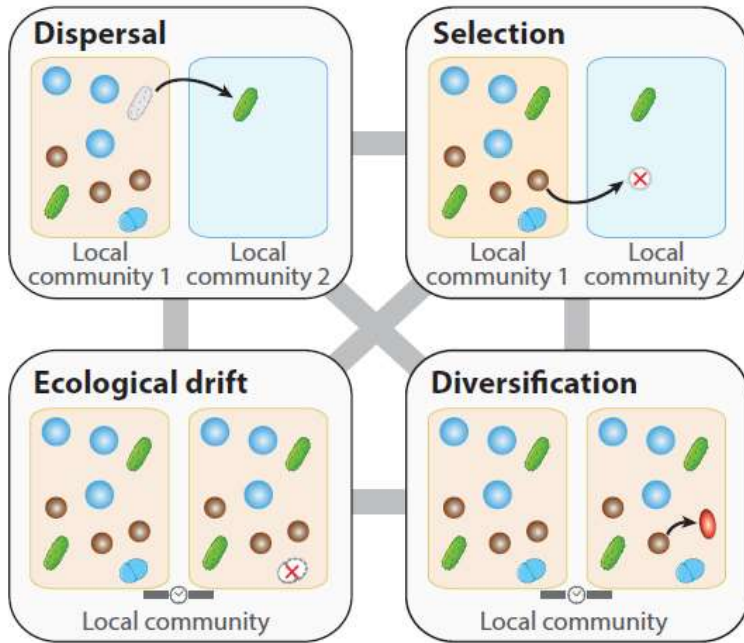
- sok hasonló folyamat mint akár termesztett növényekben

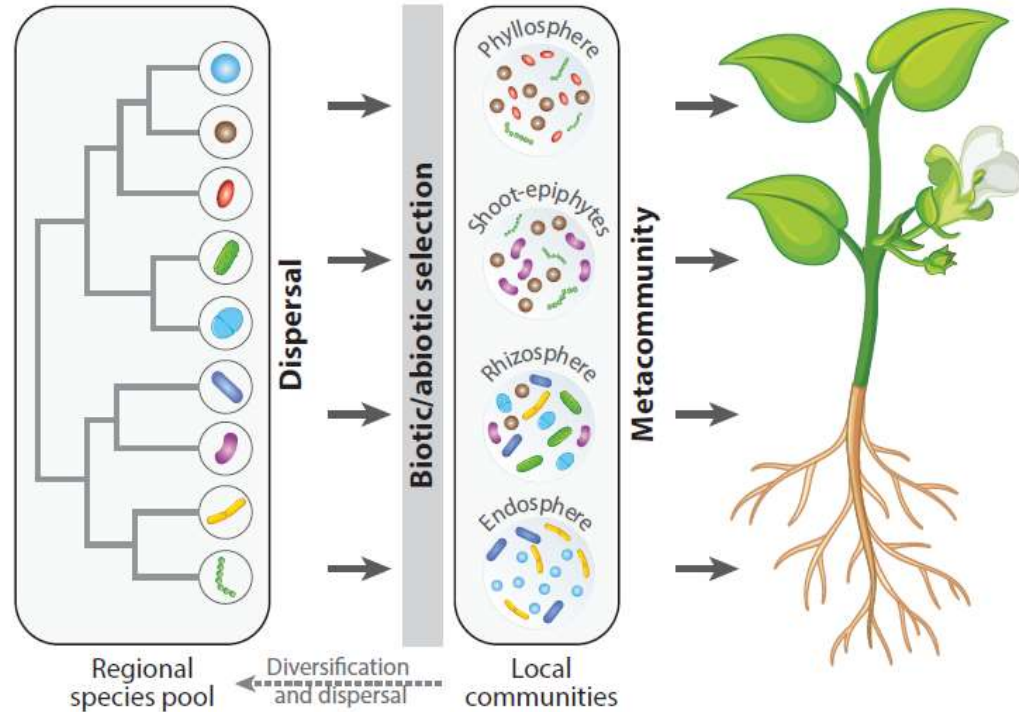
Ökológia-evolúció-termesztésbe vonás

Folyamatok

- négy fő folyamat a mikrobiom kialakításában
- regionális pool vs. „növényi” mikrobiom

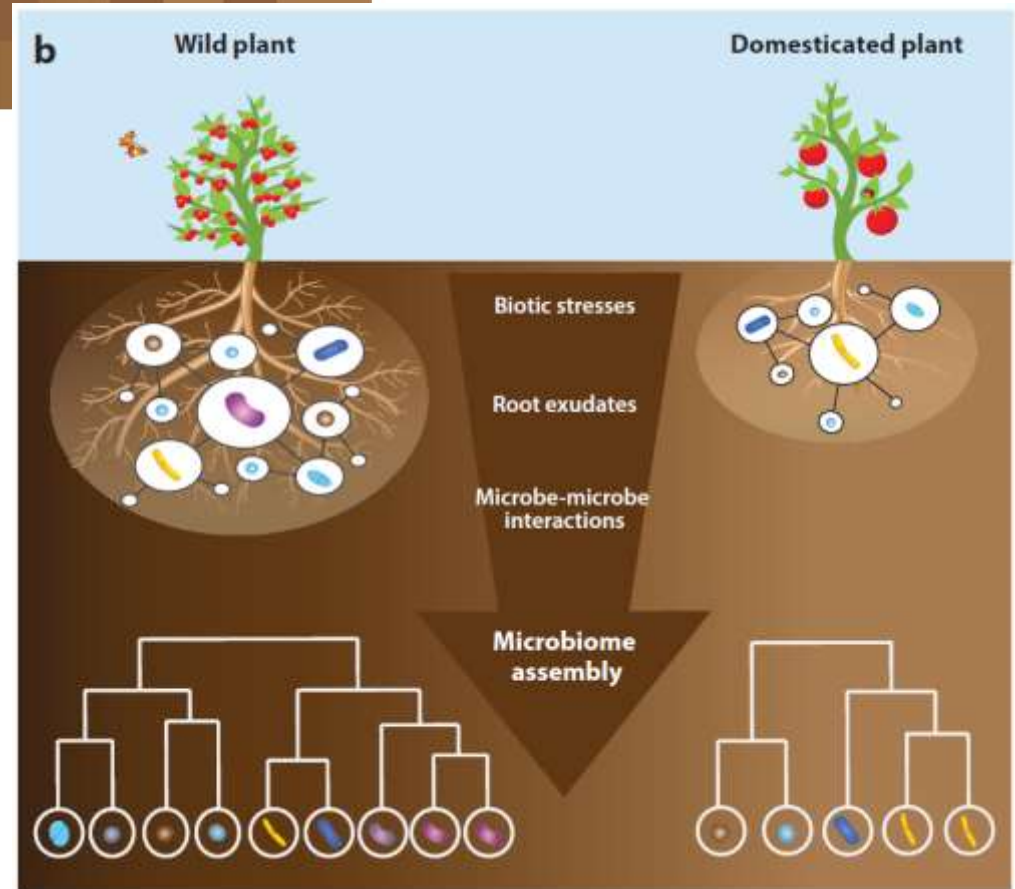
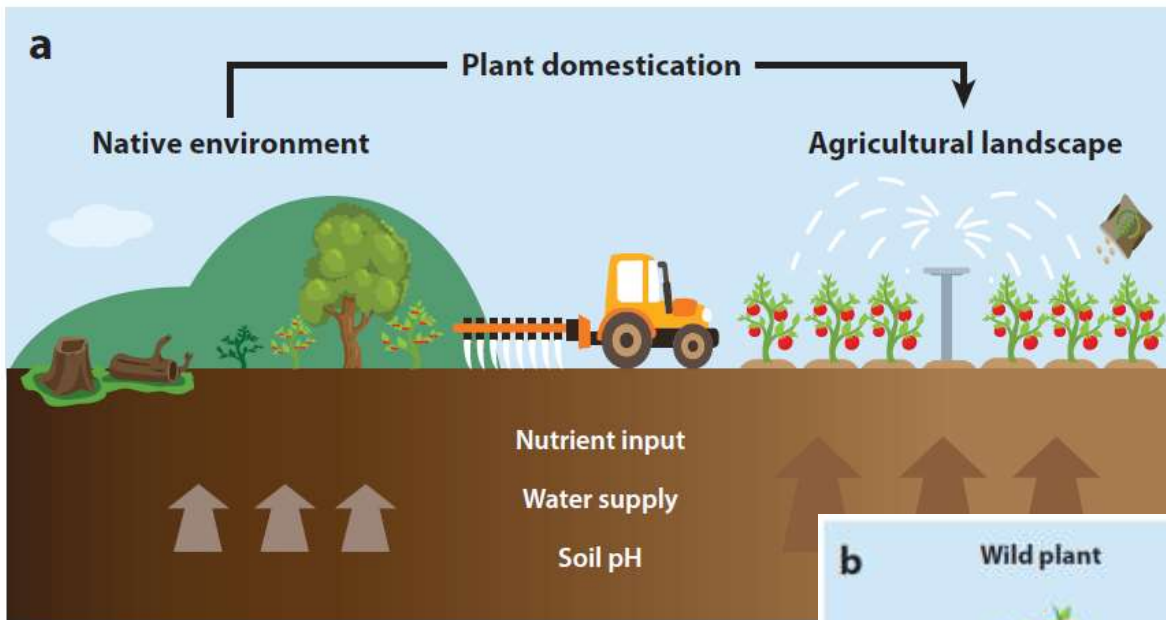

Community assembly processes

Cordovez et al. 2019. Ecology and evolution of plant microbiomes. Annual Review of Microbiology

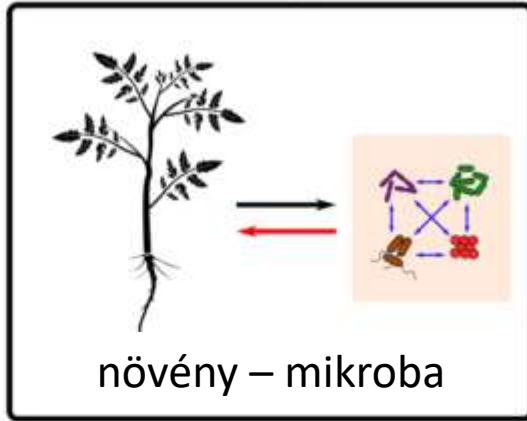
Növénytermesztés, agrárkörnyezet

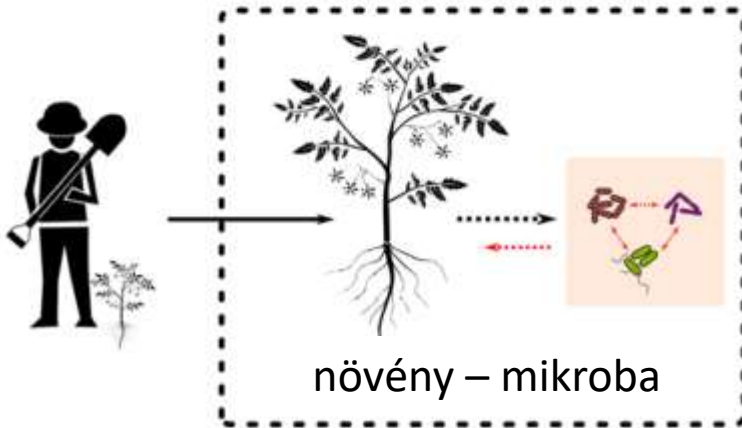
Cordovez et al. 2019. Annual Review of Microbiology

Folyamatok természetésbe vonáskor

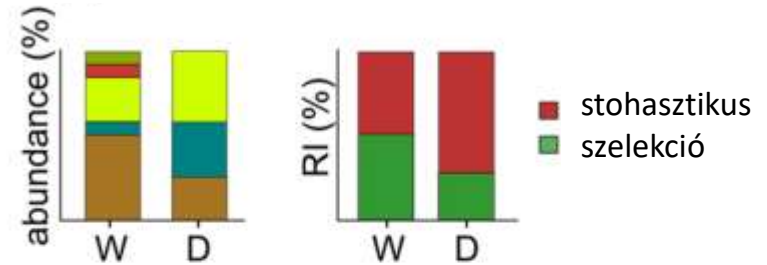
természetes
ökoszisztéma

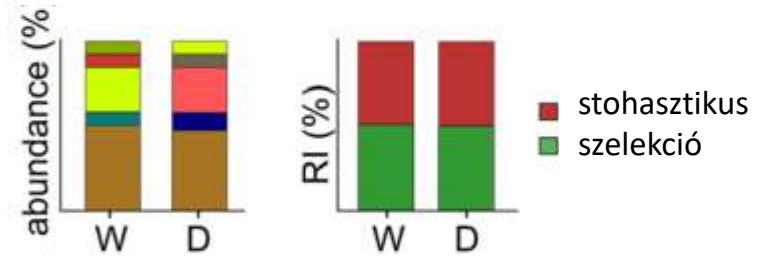
agrárökoszisztéma

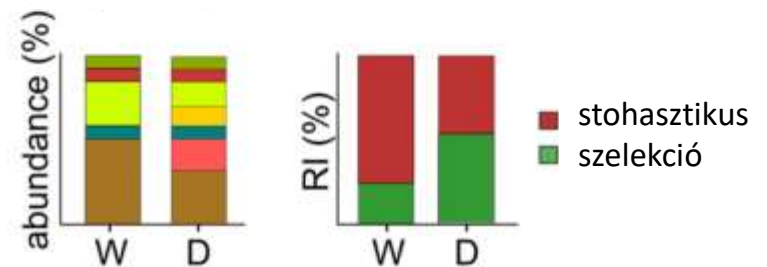
fajvesztés

fajcsere

faj"nyerés"

W – vad

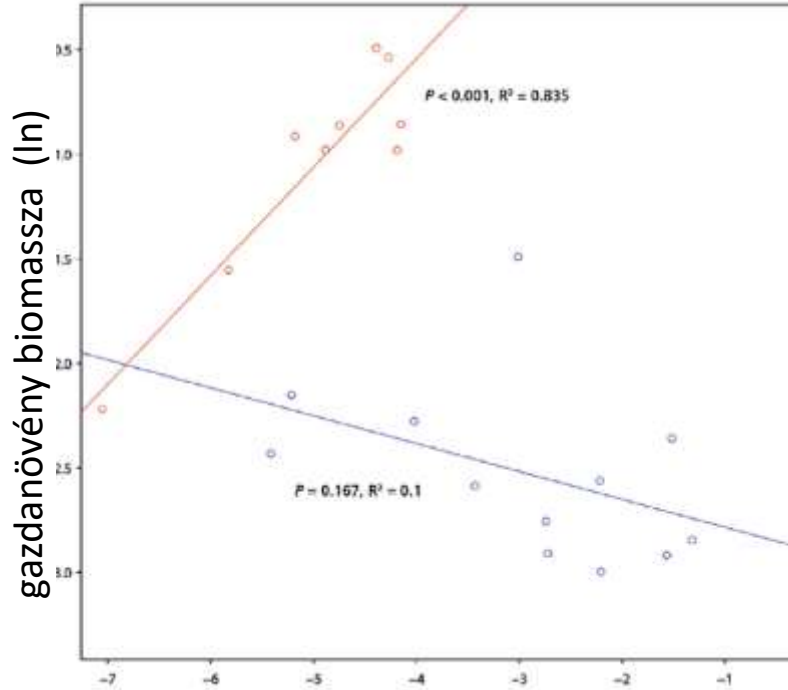
D – természetésbe vont

**Hogyan vizsgálható
„funktionalitásában”**

Kísérleti rendszerek

- mesterséges/manipulált mikrobaközösség
  - minimál mikrobiom
- módosított növény(ek)

egy vs. kettő
gyökérszimbionta gomba

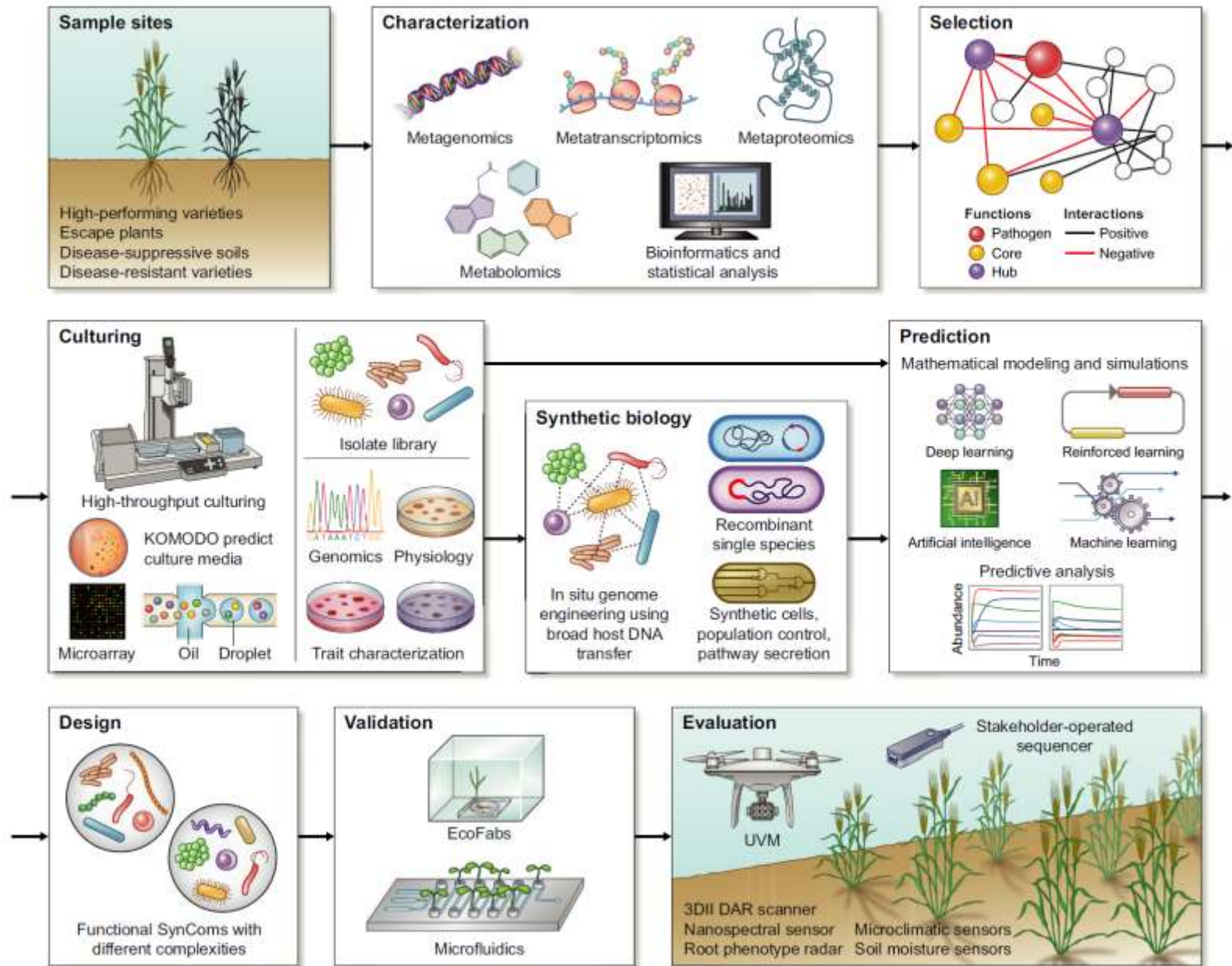

ECM + DSE
csak DSE

PAC (DSE) mennyisége a gyökérben (ln)

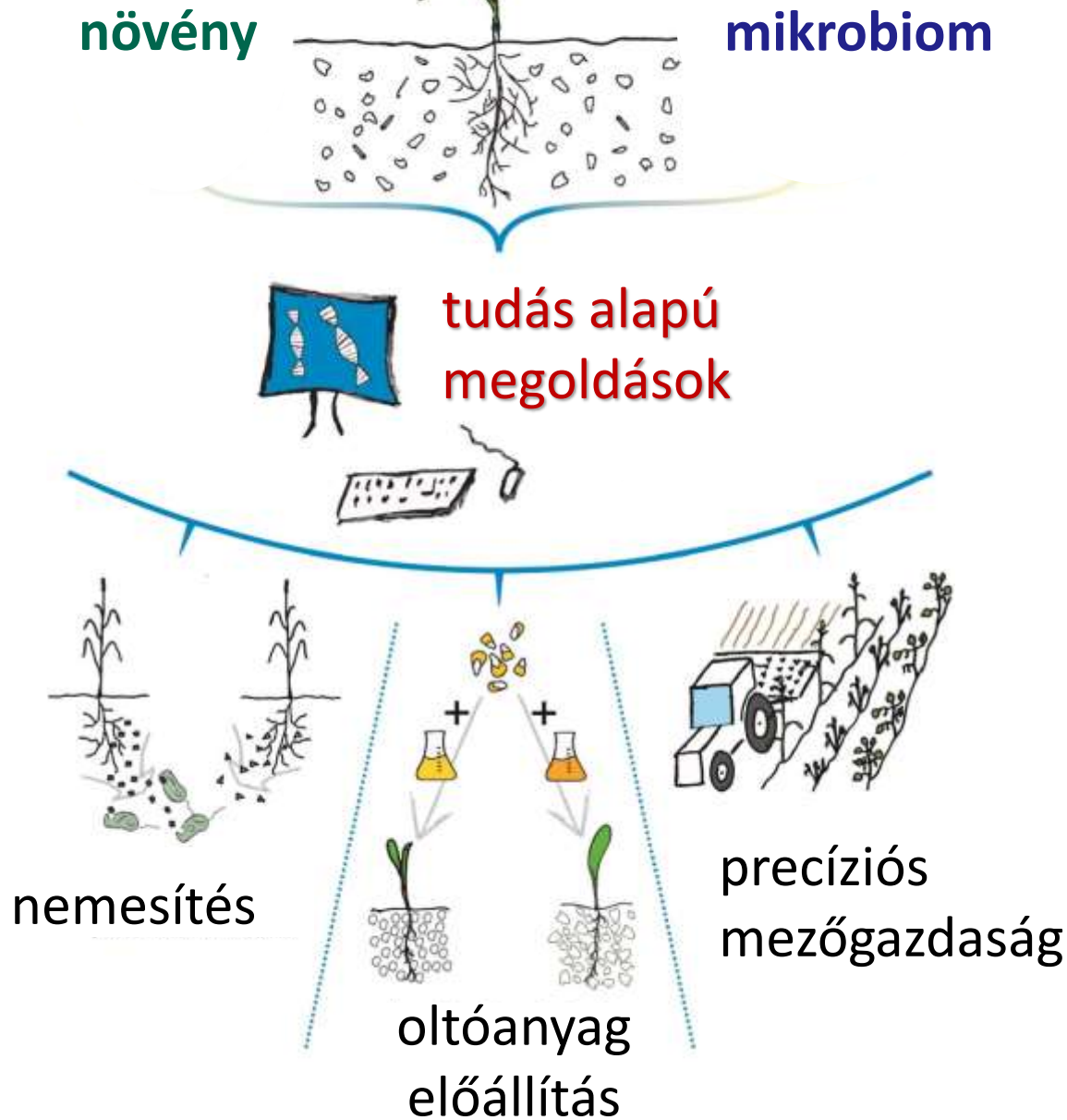
Mesterséges mikrobaközösség (synthetic microbial community (SynCom))

Mezőgazdasági alkalmazhatóság

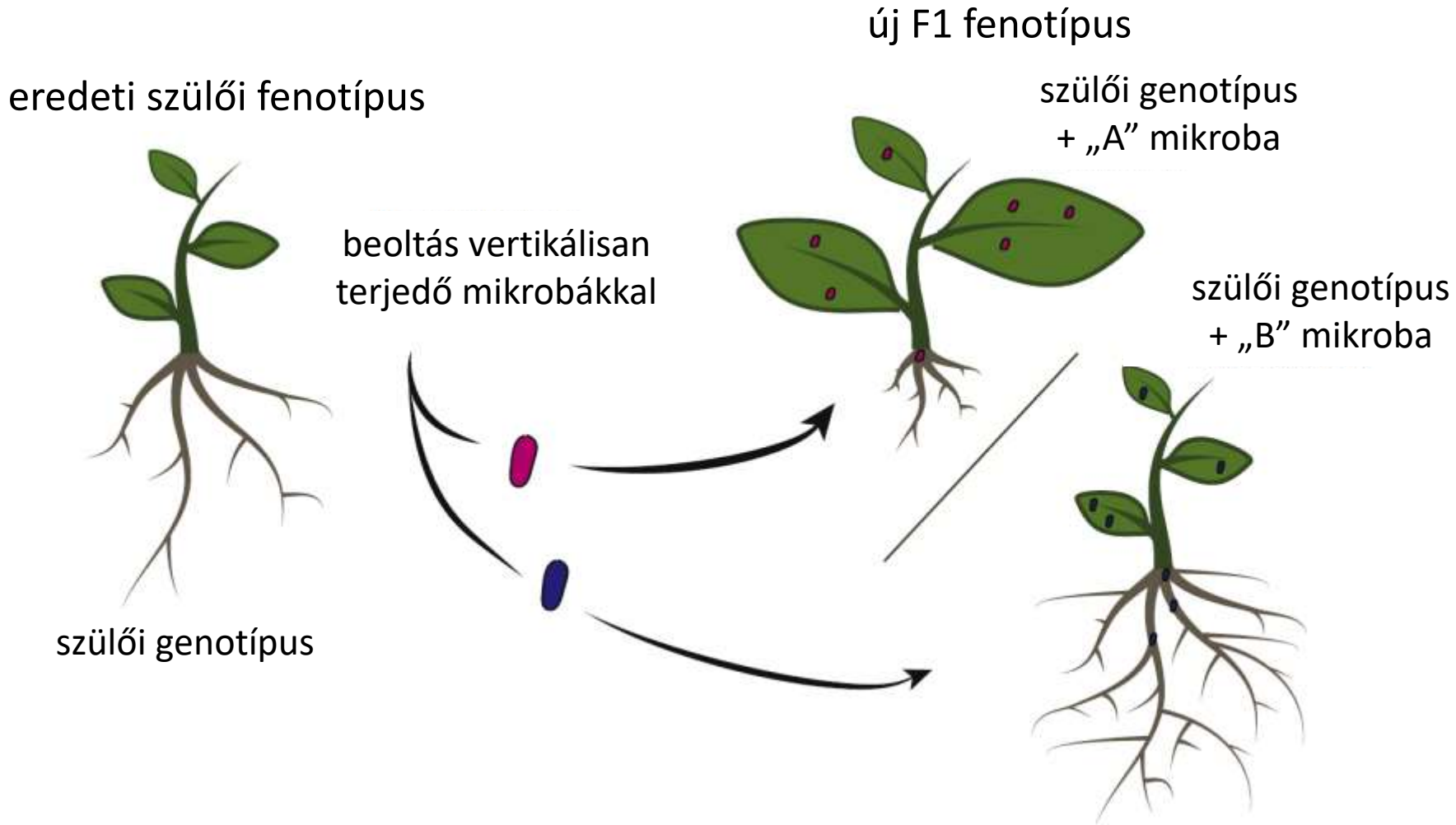
A mikrobiom alkalmazásának új generációja

Mitter et al. 2019.
Current Opinion in Microbiology

Növénynevelés

- fontos szempont – „holobiont-level breeding”
- több lehetőség

Összegzés, kitekintés

- holobiont – fogalmi keretrendszer, megközelítés
- ahol lehet alkalmazzuk – legalább értelmezéskor, szemléletben

- első lépés a rendszer(ek) feltérképezése
  - mai előadóülés

Köszönöm a figyelmet!

gaborm.kovacs@ttk.elte.hu